

ПРО ВИМОВУ ДЕЯКИХ КОМП'ЮТЕРНИХ ТЕРМІНІВ І ЗНАКІВ

Новими словами, які нещодавно прийшли в мову через посередництво комп'ютера, мовці послуговуються і поза межами віртуального середовища. Ці слова ми чуємо у побуті, вони навіть стали звичними в рекламі. Та чи завжди правильно їх вимовляють? Як свідчить мовна практика, помилки, зумовлені відхиленням від нормативної вимови назв-комп'ютерних термінів, є доволі частотними. Одна із найпоширеніших — неправильна вимова частини адреси сайту в Інтернеті, яка починається з трьох англійських літер — *www*: *Наша адреса в Інтернеті: дабі-дабі-дабі, крапка...* Чи дійсно така форма є порушенням? Загальновідомо, що назва літери *w* — *дабл-ю* (саме так, а не, наприклад, *дубль-ве*, як у німецькій мові, оскільки адреси сайтів у Інтернеті позначають літерами англійського алфавіту). Однак цілком очевидно, що вимовити назву цієї букви тричі (*дабл-ю-дабл-ю-дабл-ю*) українцеві складно, тому й почали казати інакше — *три дабл-ю*, що, безперечно, швидше, легше для вимови і не суперечить нормам. До речі, нормативним є також вислів з означенням — *потрійне дабл-ю*. Чому *дабл-ю* середнього роду? За аналогією до української мови, де в алфавіті назва більшості букв — середнього роду (*ге, ве, не* та ін.).

Звідки ж узялося *дабі-дабі-дабі*? Воно сягає коренями англійської вимови. *Дабл-ю* не хочуть вимовляти не лише українці, а й англомовні користувачі Інтернету. Як свідчать електронні словники сленгу англійської мови, частину адреси *www* вимовляють *даб-даб-даб*. Тобто, як і в англійській мові, українське *дабі-дабі-дабі* — типова сленгова форма, яка, на жаль, часто звучить на радіо й телебаченні.

Одним із найбільш вагомих чинників ділової комунікації у Всесвітній мережі сьогодні стали електронні адреси. Знак @, який ставлять для відокремлення адреси користувача від назви сервера у мережі Інтернет, що використовується для передавання поштових повідомлень (наприклад, *petrenko@ukr.net*), називають по-різному. Найчастіше на нього кажуть *собака* (чи *песик, собачка* — як кому до вподоби), або іще *равлик, вухо* та ін. Яке ж у нього справжнє «ім'я»? Цей знак «родом» із латинської мови. Кажуть, що це відповідник латинського *ad*, яке часто вживалося як універсальне слово й означало 'на', 'в', 'щодо'. Проте використовувати його в електронній адресі першими почали американці, замінивши ним прийменник *at*, який означає майже те саме, що й у латинській мові. Як зазначають словники з електронної техніки, @ — скорописний варіант англійського прийменника. У мові-оригіналі (англійській) у електронній адресі він читається як *et*. Цю назву знака, яка вважається адекватною англійській, вживають і українці, проте дуже вже нам хочеться бачити у таких знаках живих істот.

Технічні можливості дають змогу використовувати такі графічні символи, які раніше були недоступними. І якщо знак *, який усі звикли називати *зірочкою*, використовували дуже давно, то знак # з'явився у загальному вжитку відносно недавно. Та й пов'язаний він більше не з комп'ютерами, а з мобільними телефонами. Користувачі мобільних телефонів називають його *решіточка*, а от справжня його назва *октоторп* (від латинського *octo* — 'вісім' і *thorp* — 'село'; знак походить із середньовічної картографічної традиції, де так позначалося село, оточене вісьмома полями; згодом ним почали послуговуватися в біржовій практиці, в електронних засобах). Цікаво, що у мові звичайних користувачів комп'ютерів назва для цього знака не усталилася, адже тут ним послуговуються значно рідше, ніж у мобільних телефонах. Проте цей знак незамінний для програмістів. А от в англійській мові # часто є заміником нашого знака на позначення номера — №. До речі, нерідко цей знак називають *дієзом*, хоча до знака альтерації (у нотному запису) він ніякого відношення не має — звичайна зовнішня схожість.

До рідко використовуваних знаків на клавіатурі належить ^ — циркумфлекс. Він менш популярний через своє призначення — позначати певні функції при програмуванні. Та оскільки він існує на клавіатурі комп'ютера, не дивно, що йому дали назву — *дашок*. Однак форма *дашок* навіть серед україномовних користувачів украй нечастотна, вони більше послуговуються скалькованою з російської мови формою *кришечка*. Незважаючи на те, що в

українській мові є слово *кришечка*, таке слово на позначення знака-циркумфлекса не може існувати, оскільки воно не відповідає українській словотвірній моделі. А от *циркумфлекс*, як не дивно, слово українське, хоча й іншомовне за походженням.

Сергій Чемеркін